

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 67: Forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om social bistand m.v. (Tillæg som følge af høj kommuneskat, forhøjelse af fradragbeløb for grundbeløb og pensionstillæg, ændret betaling for midlertidig hjemmehjælp m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).

(Fremsat 23/11 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Grete Schødt (S):

49 af landets kommuner har besluttet, at skatten skal stige i 1995 trods en indgået aftale om, at dette ikke skulle ske. Det betyder, at 108.000 pensionister ville blive økonomisk dårligere stillet, hvis ikke vi foretog os noget.

Det gør socialministeren med dette lovinitiativ, hvis indhold betyder, at for folkepensionister, der bor i kommuner, hvor den samlede skatteprocent ligger højere end 29,2, eller sagt på en anden måde, hvor skatten stiger mere end 0,4 pct. i 1995, indtræder en kompensation, som udbetales med 34 kr. for gifte og 59 kr. for enlige for hver 0,1 pct., skatten enten er højere end 31,8 pct. eller stigningen overstiger 0,4 pct. Dette gælder nu for alle pensionister og ikke som tidligere kun for enlige.

Det årlige skattefri tillæg vil ligge på mellem 300 kr. og 1.100 kr. for enlige og mellem 200 kr. og 600 kr. for gifte. Ud over disse initiativer forhøjes grænserne for egenbetaling eller egenindtægt både for førtidspensionister og folkepensionister. Det betyder, at der nu må tjenes lidt flere penge, før pensionen aftrappes. Både grænserne for pensionstillægget og grundbeløbet forhøjes med 700 kr. for gifte og 1.400 kr. for ægtefæller. Dette forslag støtter Socialdemokratiet, og det samme gælder ændringen om betalingen for midlertidig hjemmehjælp, som fastsættes på grundlag af modtagerens indkomst. Det er alt sammen en følgevirkning af dette lovinitiativ.

Socialdemokratiet indstiller lovforslaget til hurtig udvalgsbehandling og til vedtagelse, så det kan få virkning fra 1. januar 1995.

Lars Løkke Rasmussen (V):

I Venstre glæder vi os meget over, at det ved

udmøntningen af satsreguleringspuljen på socialministerens område lykkedes at opnå enighed om at afsætte 50 mio. kr. til forhøjelse af fradragbeløbene i forbindelse med beregning af folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg. For det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi i Venstre længe har været imod den forværring af vilkårene for de titusinder af folkepensionister, som den tidligere rødskovregering gennemførte ved at reducere folkepensionens grundbeløb og straffe de over 70-årige pensionister med en arbejdsindtægt ved siden af folkepensionen. Så en forhøjelse af fradragbeløbet med 700 kr. for enlige og 1.400 kr. for ægtepar er derfor mere end velkommen. Vi ser det som en slags plaster på det sår, som rødskovregeringen tilføjede en meget stor gruppe folkepensionister.

I betragtning af, at en genopretning af folkepensionen til det niveau, den havde før skatte-reformen, vil koste cirka 550 mio. kr., er de 50 mio. kr. fra satsreguleringspuljen naturligvis kun et lille plaster, men det er bedre end ingenting, og Venstre kan derfor give sin fulde tilslutning til denne del af lovforslaget.

Til gengæld skal jeg ikke lægge skjul på, at vi har alvorlige principielle indvendinger mod lovforslagets øvrige indhold, der tager sigte på at kompensere pensionisterne den skatteforhøjelse, som en række af landets kommuner har gennemført. Dybest set er det ikke rimeligt, at en bestemt befolkningsgruppe undtages for virkningerne af den balance mellem kommunale udgifter og indtægter, som fastlægges i hver enkelt kommune, og som skatteprocenten er et udtryk for.

Da vi i sin tid lavede bruttoficeringen af folkepensionen, skabte vi jo også et incitament til, at folkepensionisterne skulle deltage i den lokale politiske diskussion, fordi spørgsmålet om serviceniveau og skatteprocent også kom til at hænge sammen.

Så frem for at feje op i forhold til en enkelt befolkningsgruppe skulle regeringen måske snarere spørge sig selv, hvorfor en række kommuner ikke har efterlevet aftalen med de kommunale organisationer og regeringen om uændret beskatning i 1995. Svaret kan nemlig meget vel findes i regeringens egen adfærd. Jeg skal ikke trampe rundt i det, men f.eks. pege på sådan noget som ændring af udligningsordningerne til fordel for de meget store kommuner tæt op mod den kommunale budgetlægning og den meget kraftige udbygning og serviceudvidelse på f.eks. børne- og ældreområdet, som er foretaget

i kommunerne på grundlag af henstillinger fra denne sal, for blot at nævne to punkter. Og så kan man vel heller ikke, hvis man skal være bare lidt polemisk, udelukke, at nogle kommunalbestyrelser har ladet sig inspirere af regeringens egen løsslupne holdning til de offentlige udgifter.

Men jeg skal naturligvis medgive, at det må være et problem for regeringens troværdighed, at skattereformen nu spises op. Specielt for folkepensionisterne og for andre med lave indkomster bliver det i særlig grad et problem i 1995, hvor de grønne afgifter, der jo er helt uden sammenhæng med den personlige indkomst, tager til. Jeg forstår derfor godt, at regeringen gerne vil nedtone de værste eksempler på, hvordan denne cocktail slår negativt igennem.

Egentlig burde regeringen tage det helt på sin egen kappe at feje de værste følger af en fejlslagen politik op efter sig. På den anden side føler vi i Venstre så meget for netop denne gruppe af pensionister, som uforvarende er kommet i klemme, at vi ikke vil modsætte os at lempe de mest negative konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg kan næsten ikke også klare én gang til i dag at høre en Venstrepolitisk ordfører sige, at Socialdemokratiet og den socialdemokratiske regering har forringet vilkårene for pensionisterne, når alle ved, at 770.000 pensionister har fået forbedret deres økonomiske vilkår.

Jeg vil gerne bede Venstres ordfører om at bekræfte, at det, man egentlig tilsigtede, i hvert fald i valgkampen, var at forbedre vilkårene for de personer, der var fyldt 70 år, og som havde en lønindtægt, altså ikke folk, der er gået på pension, men de aktive, som har en arbejdsindtægt. Det var vel netop denne gruppe, Venstre ville forbedre vilkårene for.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Det kan måske opfattes som utidig indblanding i forligspartiets opgør, men jeg vil godt prøve alligevel; jeg forstår, at man har et finanslovsforlig også om det her.

Men det, jeg egentlig vil sige, er, at jeg hører tit, når jeg er rundt i landet, Venstre holde taler i retning af, at det er vigtigt at målrette de sociale tilskud til dem, der virkelig trænger. Jeg forstår, at Venstres bidrag til finanslovsforhandlingerne bl.a. har været, at børnechecken er blevet forhø-

jet. Den kan vel ikke siges at være direkte målrettet.

Jeg hørte et voldsomt angreb mod, at man omlagde pengene fra de trods alt mest velstillede pensionister til de mindst velstillede. Jeg vil godt spørge Venstres ordfører: Er det muligt at komme med konkrete eksempler ud fra de mere ideologiske udsagn om, at man skal målrette noget mere? Jeg tror, omverdenen oplever det sådan, at hver gang man forsøger at målrette sociale tilskud, er der én ting, der er sikker, og det er Venstres næsten automatiske protest, når det sker.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg vil lige sikre mig, at jeg har forstået det, som SF's ordfører, hr. Villy Søvnal, var heroppe og sige, fuldstændig korrekt: Finder hr. Villy Søvnal, at det, at man er folkepensionist, er en social begivenhed i sig selv?

(Kort bemærkning).

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det er muligt, at fru Grete Schødts ikke bryder sig om at høre gentaget fra denne talerstol, at der er foretaget forringelser på folkepensionsområdet. Det er der så ikke noget at gøre ved, for sådan forholder det sig. Det er en ufravigelig kendsgerning, at hvis man skulle foretage en genopretning af folkepensionen, således at man hævede folkepensionens grundbeløb til det niveau, den havde før skattereformen, ville det betyde en bruttoudgift for staten på 550 mio. kr., og det må nødvendigvis være sådan, at når der er en udgift i den størrelsesorden, må det også dække over, at pengene er forsvundet ud i befolkningen.

Så vil jeg gerne sige til hr. Villy Søvnal, at den principielle indvending, jeg kom med her, handler om det kommunale selvstyre, som - hr. Villy Søvnals fortid in mente - også burde optage både hr. Villy Søvnal og Socialistisk Folkeparti, for vi betragter ikke det at gå på folkepension som en social begivenhed; vi betragter folkepensionister som ligeværdige samfundsborgere og dermed også som ligeværdige borgere i det lokale selvstyre, hvor man tager stilling til, hvad serviceniveauet skal være, og hvad den deraf følgende beskatningsprocent skal være. Derfor er det principielt angribeligt, at vi efterfølgende fra Folketingets side kommer farenede og deler ud de steder, hvor det er gået skævt i forhold til de aftaler, der er indgået. Men som

jeg sagde det i min ordførertale, vil vi i Venstre ikke modsætte os, at der sker denne genopretning.

Bendt Bendtsen (KF):

Det Konservative Folkeparti har den holdning, at folkepensionens grundbeløb skal være et forsørgelsesgrundlag, som der ikke skal røres ved. Det har man så tidligere ændret på. I dag er grundbeløbet ikke et beløb, som alle kan regne med, idet man har grænserne, hvor man rører ved både grundbeløbet og pensionstillægget. Derfor havde vi netop under de afsluttede puljeforhandlinger den holdning, at der kunne anvendes 50 mio. kr. til at udvide den grænse, hvor man begynder at trække i pensionisternes grundbeløb og pensionstillæg.

Nu er der nogle stykker, der har den holdning, at de 700 kr. for enlige og de 1.400 kr. for gifte ikke er noget at råbe op om, fordi beløbet ikke er så stort for den enkelte. For at hr. Villy Søvnald ikke skal løbe til talerstolen igen med det samme spørgsmål, kan jeg omvendt sige, at der er mange mennesker, vi hjælper, idet der er mange, som får gavn af dette beløb.

I lovforslaget opereres der også med en kompensation til de pensionister, som er bosiddende i kommuner, hvor skatten fra 1994 til 1995 stiger med mere end 0,4 pct. til mere end 29,2 pct. Desuden er der foreslået en ændring af den gældende regel om kompensation til enlige pensionister bosiddende i en kommune med den ekstra høje skatteprocent.

Tillægget er som bekendt udformet, så det kompenserer for den del af kommune-, amts- og kirkeskatten, som tilsammen overstiger de 31,8 pct. Nu ændres dette tillæg til også at gælde, at gifte bliver berettiget til tillægget. Vi har lige brystet os af forenklinger, da vi havde lovforslag nr. L 66 på bordet for et øjeblik siden. Vi kan sige, at vi er positive over for dette lovforslag, men vi er altså inde i millimeterretfærdighed og ude i et bureaukрати uden lige. Var det ikke, fordi det var til fordel for pensionisterne, tror jeg, at Det Konservative Folkeparti var tæt på at stå af. Men det er som sagt en del af det, der er aftalt.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil antallet af pensionister, der berøres af denne del af lovforslaget, nå op på 108.000. Efter de nuværende regler skulle 70.000 have et tillæg. Jeg må sige, at det er godt, at edb-maskinerne er opfundet, for ellers gik det aldrig. Det med, at lovforslaget ikke har administrative konsekvenser, synes jeg nok er lige til strengen.

Afslutningsvis kan jeg sige, at vi er positive over for lovforslaget.

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal indlede med at svare hr. Tom Behnke og sige, at vi ikke opfatter det som en social begivenhed at blive folkepensionist.

Jeg skal så sige om selve lovforslaget, at det for os at se er blevet en lidt underlig sammenblanding; det kan jo skyldes ønsker om effektivitet med hensyn til to områder. Det ene er dér, hvor vi går ind fra satspuljeforliget og yder kompensationen til pensionister, således at det årlige fradragsbeløb for indtægtsregulering af grundbeløb og pensionsbeløb til førtids- og folkepensionister forhøjes med henholdsvis 700 kr. for enlige og 1.400 kr. for gifte. Det er altså en del af satspuljeforhandlingerne; det står vi selvfølgelig ved. Det andet område er den del af forslaget, hvor man går ind og yder kompensation for pensionister i de kommuner, hvor skattestigningen har været større end 0,4 pct. eller over 29,2 pct.

Vi opfatter det som en smule underligt at blande to forslag sammen, hvor vi har været med i forhandlingerne og vedtagelsen af det ene, nemlig satsdelen, og ikke det andet. Jeg synes, der er to hovedindvendinger mod igen at gå ind og undtage en gruppe fra skattereformens virkninger. Den ene er, at det burde man egentlig have klaret ved selve skattereformen, og det viser vel igen skævheden ved den skattereform, der blev gennemført. Dér havde man en unik mulighed for ikke kun med smårører, men i større skala at give hele pensionsområdet et løft. Den mulighed brugte man ikke.

Den anden hovedindvending er problemet med at skulle ud at forklare pensionisterne, hvorfor de nu får lige den pension, de får. Det er i forvejen en øvelse, der kræver, at man skal gå rimelig tidligt i seng aftenen i forvejen. Nu bliver det endnu mere kompliceret. Jeg vil godt advare imod, at man – også selv om det drejer sig om meget store vælgergrupper, og det forstod jeg var De Konservatives begrundelse for at støtte forslaget – går ind og laver noget, der er så komplekst, som tilfældet er, i stedet for at lave noget, der forholdsvis enkelt kan styres over skattesystemet, nemlig at sikre, at folkepensionisterne får noget større gavn af skattereformen, end tilfældet er.

Men jeg skal konkludere min tale derhen, at vi selvfølgelig vil støtte satsforligets del, og vi vil være optaget af, hvordan vi på en eller anden

måde får skilt de to ting ad under udvalgsarbejdet.

Tom Behnke (FP):

Hr. Lars Løkke Rasmussen har jo ret i, at det her er et meget, meget lille plaster på det sår, som den tidligere rødskovregering tilføjede netop pensionisterne.

Vi er selvfølgelig tilhængere af, at man forhøjer grænsen for den indtægtsmulighed, der er, før der sker en regulering af grundbeløb og tillæg. Men det er heller ikke nogen hemmelighed, at Fremskridtspartiet har den overordnede politik, at folkepensionen som begreb burde udbetales til alle og være ensartet for alle uanset indtægts- og formueforhold. Det er helt urimeligt, at fordi man igennem sit liv har spinket og sparet og sparet lidt op til sine ældre dage, så skal man straffes, den dag man skal have sin folkepension, hvorimod den, der bare har brugt løs, kan få hvad som helst. Det er urimeligt også i forhold til motivationen for yngre borgere til at spare lidt op til deres alderdom.

Lad mig så sige med hensyn til den del af lovforslaget, der går ud på at kompensere for de pensionister, der bor i de såkaldte frådsekommuner, de kommuner, der sprang fra den aftale, der var indgået, om, at man skulle holde status quo med skatteprocenterne og ikke blot med nogle promiller, men med helt op til mere end 0,4 procentpoint. Det er nogle alvorlige overskridelser i forhold til det, man havde aftalt med regeringen. Og vi er da stadig væk skuffede over, at finansministeren var så slap og tilsyneladende stadig er så svag, at han ikke kan sætte sig i respekt over for kommunerne og amterne og sørge for, at de aftaler, der bliver indgået, om, at nu skal der være ro på skatteområdet, også bliver ført igennem.

Vi må jo så sige, at alt andet lige skal finansministerens svaghed over for kommunerne og kommunernes frådseri selvfølgelig ikke komme pensionisterne til skade. Men man kan så sige, at hvis vi går ind og kompensere for pensionisterne, skal vi så ikke også kompensere for nogle andre? For der er vel lige så megen urimelighed over for alle de øvrige borgere i alle de pågældende kommuner. Og så er spørgsmålet: Når vi så alligevel skal til at snakke om at kompensere for alle, var det så ikke lidt nemmere, hvis man havde ladet være med de her skattestigninger, og at man så i stedet prøver på at køre bare en anelse efter det, som Fremskridtspartiet foreslår, nemlig at vi får nogle skattelettelser

i stedet for? Så får vi retfærdighed på hele området, og det er meget, meget nemmere.

Det er en anbefaling til regeringen, når man sidder i de sene nattetimer og prøver at lave en eller anden kabale eller et puslespil, der skal gå op. Prøv næste gang at tænke på skattelettelser; det er nemlig ikke et helt puslespil, det er en brik, og sådan én er noget nemmere at lægge.

Jeg må så sige vedrørende lovforslaget her, at jeg ved tidligere forslag, vi har behandlet i dag, har efterlyst nogle regneeksempler. Det skal jeg ikke gøre i forbindelse med det foreliggende forslag, men jeg vil så til gengæld have lov til at bede om at få en teknisk gennemgang af lovforslaget, for det er komplet umuligt at forstå, hvorledes man har tænkt sig at lave de beregninger af kompensationen. På et tidspunkt troede jeg egentlig, at det var et spørgsmål om, at hvis kommunerne havde højere skattestigninger end 0,4 pct. og til mere end 29,2 pct., så gik man ind og sagde, at så dækker staten for de første 0,4 pct. og kommunerne og amterne for det, der ligger over. Sådan læste jeg teksten. Men når man så ser på regneeksemplerne på side 4, har man to kommuner – de står endda lige ved siden af hinanden – den ene er Fuglebjerg, og den anden er Stenlille. De har begge haft en skattestigning på 1,4 pct. Ikke desto mindre skal staten ind i det ene tilfælde, nemlig Fuglebjerg, og staten får en udgift på 195.000 kr., hvorimod staten ingen udgifter får i Stenlille. Det er jo fuldstændig uforståeligt for almindelige mennesker.

Vi støtter lovforslaget, det er der ingen tvivl om, for det er et skridt i den rigtige retning. Og vi er nødt til at gøre det her, det er vi også enige i, vi er nødt til at rydde op efter skattereformen og alt det virvar, den har skabt. Det hjælper vi gerne regeringen med, selv om vi mener, at regeringen skulle have tænkt sig om i tide.

Men det, vi ønsker, er altså en teknisk gennemgang af det her, således at det er til at forstå.

Dorit Myltoft (RV):

I dette lovforslag er det gennemgående ord kompensation.

Kort fortalt kan det vel siges, at folkepensionister og førtidspensionister fremover beskattes nogenlunde ens, hvor i landet de end måtte være bosat, og at de samme mennesker har mulighed for at have større indtægt ud over den sociale pension, før indtægtsreguleringen af grundbeløb og pensionstillæg påbegyndes. Denne kompensation dækkes af statskassen, og det er aftalt stof i den netop indgåede aftale om fordeling af satspuljemidlerne.

Det Radikale Venstre er med i aftalen og støtter derfor dette lovforslag.

Jeg skal meddele, at også Centrum-Demokraterne støtter lovforslaget.

Bruno Jerup (EL):

Man vil give pensionisterne mulighed for at tjene nogle flere penge; det har vi sådan set ikke noget imod, når man tager i betragtning, at deres pension er ret lav.

Forslaget om kompensation for forhøjede skatter er jo en lidt underlig sag. Det drejer sig om, at 100.000-180.000 mennesker i gennemsnit får én krone mere om dagen som kompensation. Jeg ved ikke rigtig, om man har forestillet sig, at hver gang der for fremtiden er et eller andet problem med skatten, så kan man sådan pille nogle grupper ud. Altså hvorfor har man ikke taget studenterne eller bistandsklienterne eller de lavtlønnede med og sagt: Her tror vi nok, de lige har fået en krone mindre, end de skulle have haft, så nu laver vi en særlov, der sikrer dem.

Jeg synes i det hele taget, det er en betænkelig sag, at man laver lovgivning på den her måde. I stedet burde man gå ind og ændre skatteloven mere generelt. Jeg mener ikke, at man skal lave sociallove ved sådan nogle dispensationsaftaler, men det er klart, at den anden side af det er jo, at der er nogle pensionister, som rent faktisk er blevet ramt økonomisk, så vi vil selvfølgelig se på det. Vi er ikke særlig positive, men det kan da godt være, det ender med, at vi ikke stemmer imod dette lovforslag.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne sige tak for den meget brede tilslutning til lovforslaget. Det er klart, at det aldrig er rart at gå ind og lave delløsninger, altså ordet lappeløsninger vil måske rinde én i hu, når man ser lovforslaget her. Men når vi laver store omlægninger som skattereformen, kan man selvfølgelig heller ikke uden videre tage højde for de lokale skattestigninger, der kan dukke op her og der, og man kan ikke tage højde for alle de nuancer, der kommer til at optræde i skattesystemet og i indkomssystemet andre steder. Når man så samtidig føler sig forpligtet af et løfte til pensionisterne om, at de ikke vil få ændret i deres indkomstforhold i forhold til, hvad der lå i skattereformen, må man jo gribe til delløsninger, hvor man går ind og kompenserer for nogle skævheder, der ellers ville opstå. Og hellere gøre det end at afstå fra det, fordi man ikke synes, det er så lovgivningsmæssigt kønt, som man kunne ønske sig.

Med hensyn til hr. Tom Behnkes ønske om en teknisk gennemgang er jeg selvfølgelig indstillet på at imødekomme det så hurtigt som muligt, og jeg håber på en hurtig udvalgsbehandling, fordi det af hensyn til teknikken ude i kommunerne og Kommunedata helst skal behandles hurtigt, så det kan træde i kraft den 1. januar næste år.

Med hensyn til hr. Villy Søvnalds ønske om at få skilt tingene ad vil jeg sige, at det også, som hr. Villy Søvnald selv sagde, er noget, vi må se på, og vi ønsker stadig væk meget gerne en hurtig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 68: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om kontanthjælp m.v.).

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 23/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Madsen (S):

Det er meget få love, der er under så konstant bevågenhed fra politikere og borgere som netop bistandsloven, og når debatten på dette område er så spændende for mange mennesker, er det måske, fordi loven så ofte har været udsat for ændringer, at den kan være lidt svær at finde rundt i. Og når der er tale om kontanthjælp efter